

Ministerstvo kultury České republiky

Milady Horákové 139
P. B. 214
160 41 Praha 6

telefon: 257 08 51 11
fax: 224 31 81 55
e-mail: minkult@mkcr.cz

XI 100 191
M 100 192

~~Římskokatolická farnost, Puškinova 12, 790 70 Javorník~~

~~Lesy České republiky s.p., Lidická 94, 790 70 Javorník~~

Národní památkový ústav
ústřední pracoviště
Valdštejnské nám. 3/162, Praha 1

Došlo - 2 -04- 2003

Čj. 1954
Přílohy: ... 1202 ... Odd: ...

101, 3, 1

Váš dopis značky

Naše značka
10137/2002

Vyřizuje / linka
Šlechta M.A./429

V Praze dne
19.3.2003

Ministerstvo kultury jako příslušný orgán státní správy na úseku státní památkové péče vydává toto

rozhodnutí:

Ministerstvo kultury *prohlašuje* podle § 2 zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, soubor věcí poutního místa v Travné, který tvoří:

- 1) kostel Neposkvrněné Panny Marie a pozemek parc. č. 25, k.ú. Travná u Javorníka, obec Javorník, okres Jeseník, kraj Olomoucký
- 2) budovu fary a pozemek parc. č. 102, k.ú. Travná u Javorníka, obec Javorník, okres Jeseník, kraj Olomoucký
- 3) park, pozemek parc. č. 588/2, k.ú. Travná u Javorníka, obec Javorník, okres Jeseník, kraj Olomoucký
- 4) most přes Krutvaldský potok bez parcelního čísla, k.ú. Travná u Javorníka, obec Javorník, okres Jeseník, kraj Olomoucký
- 5) poutní kaple Panny Marie La Salette na pozemku parc. č. 98, k.ú. Travná u Javorníka, obec Javorník, okres Jeseník, kraj Olomoucký
- 6) studánka, grota se sochou Panny Marie Lurdské, na pozemku parc. č. 513/2, k.ú. Travná u Javorníka, obec Javorník, okres Jeseník, kraj Olomoucký
- 7) hodiny v kostele Neposkvrněné Panny Marie
- 8) zvon v kostele Neposkvrněné Panny Marie
- 9) zvon – umíráček v kostele Neposkvrněné Panny Marie, za kulturní památku.

Odůvodnění

Ministerstvo kultury zahájilo na základě návrhu, který podal dne 9.11.2001, č.j. EDI/4280, Státní památkový ústav v Olomouci, Horní náměstí 25, 771 11 Olomouc, řízení o prohlášení předmětného souboru za kulturní památku. Navrhovatel ve svém návrhu uvedl: „Monumentální kamenný kostel je dokladem zcela výjimečného významu tohoto poutního místa. Kostel společně s budovou sousední fary, která je postavena z režného zdiva, parkovou úpravou okolí, kamenným klenbovým mostem, nedalekou poutní kaplí Panny Marie La Salette, uctívanou studánkou a křížovou cestou (již památkově chráněnou) tvoří jeden celek. Jedná se o ojediněle zachovaný areál významného poutního místa ve Slezsku“.

V řízení se vyjádřil, na základě § 3 odst. 1 zák. č. 20/1987 Sb., Krajský úřad Olomouckého kraje, který ve svém stanovisku ze dne 11.3.2001, značka OKPP/289/1/03/Pr, souhlasil s prohlášením předmětného souboru, za kulturní památku. Krajský úřad Olomouckého kraje své stanovisko zdůvodňuje následovně: „Areál, z větší části zachovaný ve své autentické podobě, je významným poutním místem a je dokladem řemeslnické práce jesenických kameníků, cihlářů a tesařů. Prostor kolem kostela a fary doplňuje z velké části zachovalá parková úprava, která však zarůstá bujným náletem“.

V řízení se vyjádřil, na základě § 3 odst. 1 zák. č. 20/1987 Sb., Okresní úřad Jeseník, který ve svém stanovisku ze dne 5.3.2001, značka 217/2001/RRR, souhlasil s prohlášením předmětného souboru za kulturní památku. Okresní úřad Jeseník, referát regionálního rozvoje, své stanovisko zdůvodňuje následovně: „Kostel Neposkvrněné Panny Marie v Travné je jedním ze tří kostelů postavených z kamenného zdiva v novogotickém stylu v okrese Jeseník. Interier kostela je velmi zachovalý, působí harmonicky a jeho atmosféru dotváří kompozice vitrážových oken. Kostel společně s budovou fary, postavenou z režného zdiva, parkovou úpravou

(N)

(M)

SL: JAVORNÍK

ZAPROJEDNO 16.4.2003

okolí, kamenným klenbovým mostem, poutní kaplí Panny Marie, uctívanou studánkou a 14 reliéfními plastikami křížové cesty tvoří jeden pozoruhodný celek. V minulosti zde bylo významné poutní místo ve Slezsku“.

V řízení se v souladu s ustanovením § 3 odst. 2 zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, vyjádřil dne 19.12.2000 vlastník - Římskokatolická farnost Javorník, který souhlasil s prohlášením předmětného souboru za kulturní památku.

V řízení se v souladu s ustanovením § 3 odst. 2 zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, vyjádřil dne 6.4.2001, vlastník, Lesy České republiky, s.p., s právem hospodaření k lesnímu pozemku parc. č. 513/2, na kterém se nachází studánka a grotta se sochou Panny Marie Lurdské, a to takto: „Lesy České republiky, s.p., Lesní správa Javorník souhlasí s prohlášením uctívané studánky za kulturní památku s podmínkou, že tuto studánku bude trvale spravovat subjekt spravující rovněž poutní kapli a křížovou cestu“.

- 1) Novogotický kostel Neposkvrněné Panny Marie je z roku 1878 dle plánů vídeňského vrchního stavebního rady, rytíře Von Schmidta; stavbu provedl mistr Schwarzer z Javorníku. Stavba kostela je podélně orientována ke komunikaci, průčelím se obrací do vsi, kněžiště směřuje k severu. Venkovní pohledová strana je vyzděna kyklopským zdívem. Nároží, odstupňované opěrné pilíře a kamenná ostění jsou armovaná, vnitřní strana zdíva je cihlová, omítnutá. Kostel je jednolodní s transeptem. Trojdělení chrámové lodi je na severu uzavřeno polygonálním kněžištěm, z něhož k západu vybíhá sakristie pravouhlého půdorysu. Na jižním průčelí je patrná hmotová gradace kostela, hranolová věž s hodinami, s jehlanovou střechou s valbami, s bočními schodišti po stranách, završenými valbami a s odstupňovanými opěrnými pilíři. K portálu kostela v jižním průčelí se vstupuje po kamenném předsunutém schodišti o šesti stupních. Portál je rámován lomeným profilovaným obloukem s tympanonem s reliéfním zobrazením Panny Marie s děťátkem a anděly. Nad obloukem je vysoký plochý vimperk s kraby a kytkou. Ve vrcholu je reliéf Spasitele, s postranními sloupky završenými fialami. Jižní průčelí je dále členěno dvojicí vysokých oken zvonicevého patra, trojicí úzkých oken posledního patra schodiště a dvěma obíhajícími římsami. Z předsíně v podvěží, zaklenuté křížovou klenbou, se vchází do lodi kostela, na kůr a na půdu. Loď, transept i kněžiště jsou zaklenuty sedmi poli křížových kleneb. Žebra kleneb sbíhají do jehlancových konzol. Ve vrcholu, v průsečíku žebor, jsou umístěny svorníky ve tvaru růžice. Kněžiště je prosvětleno ze západu dvěma okny, z východu jedním oknem a rozetou za oltářem ze severní strany. Kněžiště se otevírá do lodi lomeným vítězným obloukem. Světlo do lodi kostela proniká dále oknem v příčné lodi a třemi okny v chrámové lodi z východní a západní strany. Chrámová okna jsou vysoká, členěná štíhlými kamennými pruty ústíciemi v záklenku v ornament kružby s trojlísty. Jižní část chrámové lodi vyplňuje kruchta s plným dřevěným zábradlím. Kostel je vydlážděn rastrovou dlažbou ze světlého a tmavého mramoru.
- 2) Stavba fary z roku 1880 je patrová, podsklepená, obdelníkového půdorysu, v historizujícím stylu s gotickými prvky. Stavba je z režného zdíva s kamennou podezdívkou se sklepními okénky, s valbovou střechou, krytou eternitovými šablonami. K západnímu průčelí přiléhá patrový omítnutý přístavek s pultovou střechou. Východní průčelí, se třemi okenními osami, je rozčleněno štítovým záklenkem na levém okraji. V návaznosti na rizalit, na středové ose, je vstupní přístřešek, se segmentovým záklenkem a pultovou střechou, pokrytou plechem. Okna průčelí jsou dvoudílná se segmentovým záklenkem. Stupňovitý štít je s dvojicí svislých okének a kulatým otvorem. Průčelí obíhají dvě podokenní římsy a korunní římsa s cihlovými konzolami. Stavba má trojdílnou dispozici, do patra vede dřevěné schodiště. Po stranách je velká místnost vlevo a kuchyně s komůrkou vpravo. V patře a podkroví jsou světnice.
- 3) Park, ve kterém se nachází kostel a fara, se rozkládá po obou březích Krutvaldského potoka.
- 4) Právě předpolí mostu přes Krutvaldský potok souvisí s pozemkem parc. č. 588/2. Kamenný most z doby kolem roku 1880 je o jedné půlkruhové klenbě z lomového kamene, o tloušťce klenby ve vrcholu 0,50m. Most je o kolmé světlosti otvoru 2,5m, volné výšce mostního otvoru nad dnem 2,40m a volné šířce 4,00m. Mostní opěry, valená klenba a nadezdívka průčelí mostovky jsou z lomového kamene, doplněny tesanými kvádry. Z původního zábradlí zůstaly zachovány na návodní straně hranolovité kamenné sloupky. Odvodnění mostu je provedeno v klenbě nad opěrami.
- 5) Poutní kaple Panny Marie La Salette byla vystavěna v roce 1858 podle plánu javornického stavitele Schwarzera, na místě dřevěné kapličky. Vysoká zděná jednolodní kaple má dřevěnou nízkou přesíň. Střecha kaple je sedlová s nástavcem pro zvon završujícím průčelí. Kaple je převážně omítaná, doplněná režným zdívem a kamennou podezdívkou. Průčelí je s režným zdívem v nárožních pilířích, ve vstupním portálu a v nástavci pro zvon. Omítaná část průčelí je hladká ve štítě a hrubá v dolní části průčelí. Dřevěná přesíň má sedlovou střechu s vodorovnými střešními plochami po stranách.
- 6) Studánka, grotta se sochou Panny Marie Lurdské, se nachází v zalesněném svahu. Studánka má kamennou opěrnou zídku se záklenkem se sochou Panny Marie a tesaným kvádrem v levé části zídky. Na kvádru je vytesán nápis: „ERRICHTET DURCH WOHLTALES IM JAHRE 1929“. Pod zídkou se nachází studánka s nízkým železným plůtkem.
- 7) Hodinový stroj na věži kostela Neposkvrněné Panny Marie od výrobce firmy Schauer z Vídně je o rozměrech: délka = 800 mm, šířka = 550 mm, výška = 550 mm. Hranatý deskový ciferník je s letopočtem

1881. Deska ciferníku je čtvercová, černá, s bílým kulatým ciferníkem s římskými číslicemi a černým kruhem ve středu ciferníku. Ručičky hodin jsou pozlacené.

- 8) Zvon kostela Neposkvrněné Panny Marie je na věži zavěšen od roku 1922. Průměr zvonu = 930 mm, výška zvonu = 730 mm. V horní části je zvon ozdoben pravidelně opakujícími se obrazci, vázy s květinami jsou prostrídány loučemi s věčným světlem a hlavičkami andělíčků. Motivy jsou rozvedeny v bohatém rostlinném ornamentu. Na zadní straně zvonu je vyobrazen sv. Josef, na přední straně zvonu je umístěn nápis: „OKTAV WINTER, BRAUNAU I./O., GOSS MICH, 1922“ a „NR. 1080“.
- 9) Zvon – umíráček v kostele Neposkvrněné Panny Marie. Průměr zvonu = 450 mm, výška těla zvonu = 400 mm. Zvon je ozdoben pouze jednoduchou průběžnou linkou v horní části a třemi linkami v dolní části. Na zvoně je nápis: „B. V. G. 1917“.

Ministerstvo kultury vyhodnotilo všechny předložené důkazy a rozhodlo o prohlášení výše uvedeného souboru nemovitých a movitých věcí, k.ú. Travná u Javorníka, obec Javorník, okres Jeseník, kraj Olomoucký, za kulturní památku. Kostel je významným příkladem církevní novogotické architektury na Jesenicku a společně s budovou sousední fary, postavené z režného zdiva, parkovou úpravou okolí, zděným klenutým mostem, nedalekou kaplí Panny Marie La Salette a uctívanou studánkou s grotou tvoří významný poutní celek, který splňuje znaky kulturní památky uvedené v § 2 odst. 1 zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

Poučení

Na toto rozhodnutí se nevztahují obecné předpisy o správním řízení (§ 44 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči). Toto rozhodnutí nabývá účinnosti dnem doručení.

M. Ulbrichová

Mgr. Petra Ulbrichová
vedoucí oddělení ochrany kulturních památek
v odboru památkové péče Ministerstva kultury

V opise: Krajský úřad Olomouckého kraje, vedoucí odboru kultury a památkové péče
Městský úřad Javorník, úsek státní památkové péče
Národní památkový ústav, ústřední pracoviště
Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Olomouci
Vlastní

Příloha: Kopie snímku katastrální mapy s vyznačením umístění kulturní památky
Příručka vlastníka kulturní památky

